

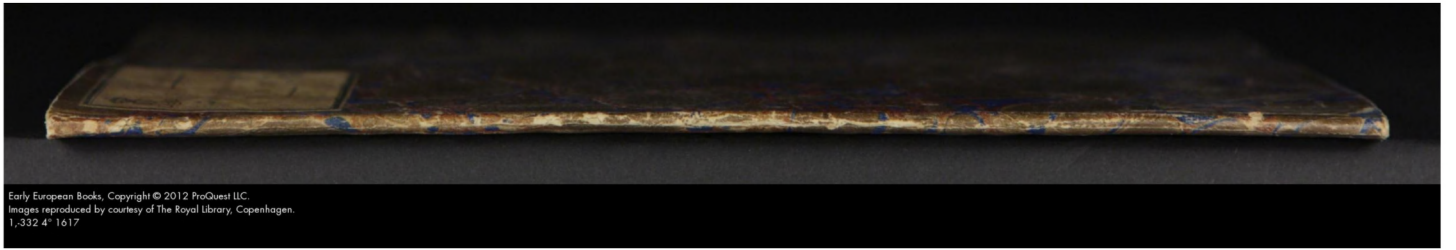

H. Kraglund

in terra maritima in insula

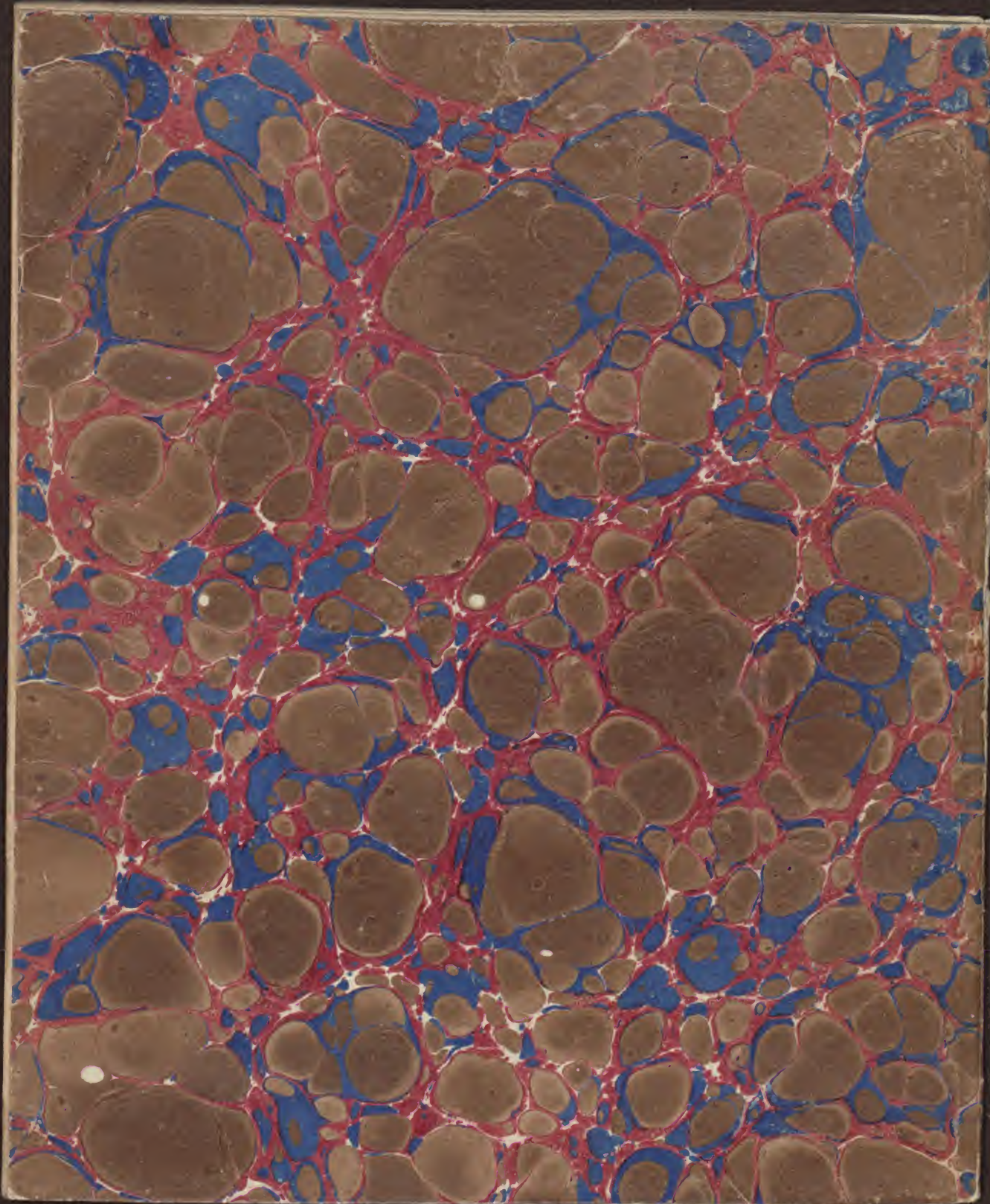
no. 27.

anno 1766.

Early European Books. Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,332 4° 1617

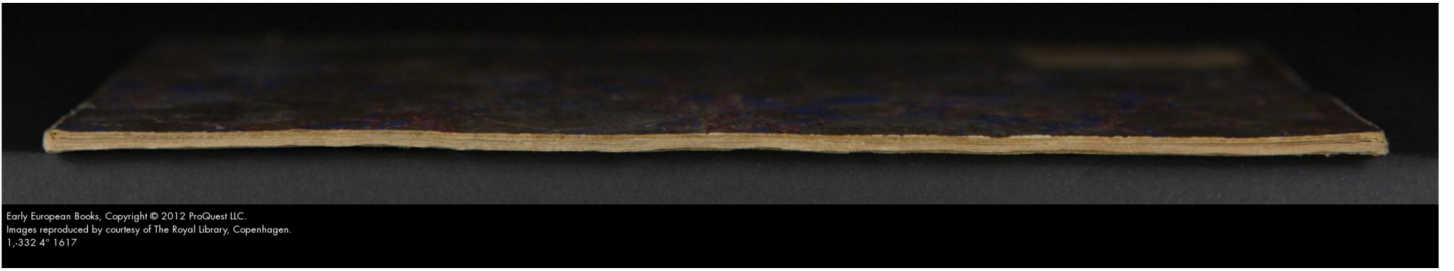

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,332.4° 1617

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,332 4° 1617

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,352.4° 1617

1, - 332.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 14°

1 1 0 1 0 4 0 1 6 1 7 3

+ REX

A ξ Ω
DE

SERRA MARTYRII
INSTRUMENTO

ex Hebr. XI. com. 37.

DISQUISITIO HISTORICO-CRITICA,

Quam

Aspirante Deo Opt. Max.
Suffragante Amplissima Facultate
Philosophica.

Publicæ ventilationi exhibet

PETRUS KRAGLUND

Christian. fil.
unâ Defendente

Pereximio & Ornatissimo

BAGGONE SEVERINI SEERUP.

In Auditorio

Anno MDCC. die 17 Decembr. Horis post meridiem confectis

HAUNIÆ, Ex Typographéo Reg. Maj. & Univers.

1, - 33

DET KOM
DA 1.-2.9

11010

Imprimatur,
JOH. BIRCHEROD.
Jani fil.

Σὺν Θεῷ.

nhelavit olim sitibundus Paganismus
 venenosō antiqui serpentis aculeō cę-
 strisq; stygiis percitus Christianum
 sanguinem, sævierē in sacros Christo
 homines omnia in sævitia gentilis re-
 gno conjuratione plusqvam Catilinaria,
 & in innocuas Christianorum turmas,
 nullis nisi sanctæ constantiæ telis armatas, altè se immer-
 sit exquisitissima Tyrannorum crudelitas, qui ro-
 rulenta quasi vestigia seris posteris monstranti telluri im-
 brem induxere sanguineum, quem vel stringentes gladi-
 um, vel vibrantes securim, vel trochleis & equuleis lace-
 rantes, vel deniq; *Serris* dilaniantes extorquebant è
 sanctissimis Christi Athletis, novas subinde mor-
 tes, novos sæviendi modos excogitantes, de in-
 strumentis nunquam solliciti sævitia; Etenim meritò
 addubitaveris, an aliqua dentur instrumenta, quibus non
 armaverit Tyrannorum & Persecutorum phalanges A-
 lastor infernalis, nil nisi exitium & *πανολεθρίων* fidelium ma-
 chinaturus. Inter quæ ex *Cacodæmonis* deprompta arma-
 mentario & adversus Christianos vibrata arma non ulti-
 mo loco ponenda est *ferra*, quippe quâ fideles non pau-
 A cos,

1-33
DET KON
DA 1.-2.9

1 1 0 1 0

cos, quos inter & infideles perpetuæ antipathia *serra* est ducta, laceravit & excarnificavit rabidus Gentiliū Christo-Martyrum furor. Quod supplicium Paulo *Hebr. 11. com. 37.* memoratum dum in præsentiarum succincte exponere aggredimur, hoc quantumcunque Schediasmatis ita in *duo* secare *membra* visum, ut in *priori* de hoc instrumento agatur in genere, quatenus fuit Christianis aliisque supplicium; in *posteriori* disquiratur de *morte Esaiana* rationesque illum *Serra* dissectum negantes proferantur.

SECTIO PRIMA.

Rationem instituti nostri persequuturis adque scopum festinantibus nobis molesti hoc loco sunt de Etymologia *Serra* disceptantes, quam vel à *seco*, quia *Serra* quasi *secerra*, vel à Græcorum *σείρω*, vel à sono aut stridore juxta *Isidorum l. 19. c. 19.* duo enim RR expriment

— *Serra stridentis acerbum*
Horrorem —

ut verbis utar *Lucretii*, vel denique à Chaldaico *סרר* derivant; Alienum etiam fore existimamus, si hic pensandæ Homonymiæ immoraremur, quippe quum unicuique facile pateat, *serram* hic non esse militarem: instrumentum, quod à strenuis directum ante frontem opponitur hostibus, ut turbata acies reparetur, cujus mentionem faciunt præter *Festum Veget. l. 3. 19.* & *Gellius Noct. Attic. l. 10. c. 9.* Nec esse Medicinæ instrumentum, quale alias apud *Camerarium in Comment. utr. l. p. 133.* sed sævitia sed afflictionis, non in *Machaonis* aut *Aesculapii* inveniendum arma-

est du-
to-Ma-
nemo-
gredi-
vo seca-
ratur in
; in po-
n Serra

copum
tymo-
ia Serra
strido-
unt

privant,
lae Ho-
g facile
rumen-
ponitur
tionem
. Attic.
alias a-
sed af-
endum
arma-

armamentario, sed inter exquisitissimas orbis quærendum
carnificinas. Quis ergo non obstupesceret ad inauditam
hujus instrumenti sævitiam? Hòc enim supplicio lege
12 tabularum irrogatò nihil gravius visum Gellio l. 20. c. 1.
iræ exclamanti: *Quid videri potest esse efferatius? quid ab homi-
nis ingenio diversius? quàm quòd membra & artus hominis ino-
pis dissecarentur inter creditores distrabendi?* Confert ad im-
manitatem hujus, de quo agimus, pretiosum illud di-
ctum magni istius Ecclesiæ Antistitis Augustini, quippe
qui non novit crudelius aliud supplicium, furentem si i-
gnis flammam exceperis, vox ejus: *Domine hic ure &
serra, ut in aeternum mihi parcas;* Quid; quod tam grave
decantatum est apud veteres, ut atrocissimum quodq;
tormentum nomine hujus venerit supplicii. Exstant &
in Historia Susannæ haud obscura hujus sævitiae vestigia;
Daniel enim, perductò ad examen privatum utròq;
senum, qui prius pudicitiae dein honori & vitæ Susannæ
sunt insidiati, alteri eorum, qui *ἰσὸς πείνων* compressam
vidisse affirmaverat, ad arboris nomen alludendo inter-
minatur, *πέσειν αὐτὸν τὸν ἄγγελον*, serrà dissecturum eum
angelum Dei, cum tamen in illos falsi ut testimonii reos
lapidatione erat animadvertendum, uti lege cautum, &
meritò etiam, teste historiâ, animadversum. Respexif-
se etiam hoc supplicii genus Christum *Matth. 24. v. 51.* ser-
vo neqviori sævitiam Domini sui prædicentem, *διχομοί-
σεν αὐτὸν τὸν κύριον*, sunt qui volunt; Et istius vo-
cabuli circa sensum eruendum sciünduntur in diversa
judicia commentatores, sed de hoc disceptare in præfens
non vacat.

2. Ad scopum etiam nostrum pertineret, primum
hujus

A 2

hujus supplicii inventorem indagare, unde verò hoc habeamus, qui muta antiquorum sollicitamus monumenta, quorum silentium ut reddidit planè ignotum crudele illud caput, quod immane hoc introduxit supplicium, ita non minùs obscuram tormenti hujus formam tam deformem quàm crudelem dederunt antiquiores; Duo illius memorantur modi, sed relinquitur Lectori electionis arbitrium. Sectos igitur alios medios quoad latitudinem corporis, ductò à summo capitis vertice principiò, discimus ex illo *Dionis l. 68. in Ziphilini Epitom.* πολλὰς δὲ ἢ μέσας ἀπὸ κεφαλῆς διέπεσον. Quod etiam haud ambigüè innuit *Schildius in Calig. c. 27.* fundamentum conjecturæ suæ quærens in *Mulierculæ* haud muliebri voce apud *Tragicum incertum à Cl. A. l. 4. Strom.* laudatum.

Ἄδ' ἐμπροσθεν Ἰῆς ἐπιῆς Χρηστὸς Φρενὸς
ὄντ' ἂν καὶ δαΐδων ἔτε κελύξ' ἐξ σείρε'
Δειδὸς καὶ δειὸς πείλονας εἰς ἀνδρὸς πόδας
Πύθωις ἂν

Indulsiſſe autem illos dubio caret ludibrio magis quàm cruciatui, qui caput primò locò dissectum dederunt; Quis enim non observat, fissò capite, non potuisse non exspirare hujus instrumenti sævitiam, omnemq; protinus sensum mali cessare? Alium autem modum secandi ostendit *Gallonius in l. de cruc: Mart. F. XXX.* sistit enim Martyres medios dissectos quoad longitudinem, & staturam corporis.

3. Instituti deniq; ratio exigít, ut exempla *παραδείγματα* nonnulla, è quibus de cæteris facile iudicium, è variis selecta Auctoribus in nostras transferamus arceolas, eademq; fideiã duos dealbaturi parietes tacitè simul indicemus populos, quibus hinc inde ut variis ita orientalibus præcipuè

cipue sævam hujus supplicii rationem usitatam fuisse constat. En igitur sanguineam Martyrum *ferraginem* ! En cruore Christiano stillantes Tyrannorum *Serras* ! Prodeat cordata illa Martyr Tarbula Simeonis Episcopi Soror nostramq; animet paginam; illa enim cum pedisequa sua & sorore, quæ post obitum Mariti secundis renunciaverat nuptiis, in custodiam tradita capitaliq; addicta est supplicio, (inspiratum enim erat sævitiae virus cordibus subditorum publico Regis Persarum Saporis edicto, quò Christiani omnes morti destinabantur); Deperibat autem Virginem unus Magorum, quibus jussu Regis in Christianos erat animadvertendum, qui, propositâ salute & libertate, callidò illam ad libidinem & apostasiam invitabat consiliò. Illi autem, ut se sine fuce sine larvâ Christianam demonstraret, animus non defuit extrema potius quæq; pati quàm Magi satisfacere voluit petitioni; nec mora, rapta est ad pœnam, stringebat & dilaniabat artus *Serra*, illa autem non hominum implorat opem nec ad humanam optat redire formam, sed ad cœlestem transfigurari gaudet, quarum historiam præter *Sozomenum H. E. l. 2. p. 234.* pertexit *Nicephorus H. Eccl. l. 8. c. 37.* qui de morte illarum ita: *Πρίανι τὰς ἑρῶς ἐκείνας παρθενῶς διχῆ διελόντες ἀνεσκολόπιζον.* Juvat etiam Martyrem Thyrsium, post tot exquisitissima tormenta, *Θηριομαχίαν*, puta, præcipitium, flagellationem, plumbum liqvens & id genus plura fortiter sublata, immunem invictumq; lustrare; Qui tamen sub Baudo Proconsule Cæsareæ Miletî tandem postremam tulit lauream, etiam si etiam giganteas *Serra* supplicii vires divina virtute superasset. Postquam n. ut edocent nos acta ex MS. Velferi apud *Bollandum in Act. Sanct.*

Sanct. p. 817. Sectoribus Vitalio & Sabino aliquot inter secandū horæ essent exemptæ illosq̄ vires defecissent, apertus est locellus, in quo distentus erat Martyr, exientis autem Thyrsi calcaneum locello adhæsit, quod cum subolfecerit sponte se iterum ligno imponens placidè emisit spiritum, qui antè fuit Athleta mundi, rum autem verus Athleta Christi. Eandem fortunam expertus est Sarbelius Martyr Edessenus, qui cum Sorore Barba binis lignis inclusus frustra *ferrâ sectus*, in Persecutione Trajani sub Præside Lyfia capitis tandem plectitur, martyriôq̄ coronatur, quippe quum nullô nisi mortem inferente suppliciô fatiari potuit Tyranni immanitas, quod Martyrium allegato *Bollando p. 923. & Martyrologio Romano 39. Januar. memoratum.* Nec caruit immani hóc sævitia instrumentô persecutio Diocletiani hominis *ἀμφιδέξις*, leoninâ non minus quam vulpinâ usi; inter alia enim Euphemie tormenta, quæ Christo nomen dedisse deprehensa martyrii sub illo consequuta est corollam, acutæ referuntur *Serra à Martyrol. Rom. X. Cal. Maji.* Et quid attinet pluriū fidelium *ferragine* chartas inundare; Quis enim hinc non colligeret insignem numerum Christianorum sexus inprimis seqvioris hoc instrumentô excarnificatum? quippe quum ita strenuè suas vices obiit hinc Tyrannorum sævitia, illinc fidelium Heroica & ipsis tortoribus admiranda constantia.

4. Demus etiã id Lectoris expectationi necesse est, ut alios *ἴδω* quos possumus, *ferrâ* subjectos in conspectum demus, Ab hac igitur crudelitate non abstinuit Syriæ Rex Hazael, qui dum victoriam quæsit, Scipionem, dum sævitiam excercuit, Hannibalem se Gileaditis repræsenta-
Ter

Terrâ n. Gilead expugnatâ , crudelis adeò fuit victor ,
 ut sacra naturæ pedibus conculcasset prægnantes fœmī-
 nas dissecans , ut nec intra viscera Matris abditi infantes
 hæc crudelia effugerent fata, quæ dolens & lacrimabun-
 dus *Elizeus* prophetico spiritu ipsi prædixit Tyran-
 no, alienam à se fore hanc crudelitatem tum persuaso 2.
Reg. 8. v. 12. illiq; nomine Dei denunciat *Amos* pœnam
 hujus Tyrannidis *Amos 1. v. 3.* ubi plaustra ferrea Inter-
 pretantur *LXX Serras* ferreas. Inundavit etiam Ro-
 manos lues immanitatis hujus epidemica, licet barbari-
 cum potius quàm Romanum fuisse hoc supplicii ge-
 nus videatur innuere *Val. Max. l. 9. c. 2.* Seqviori igitur
 Reipublic. ævo inolevit hæc immanitas, regnante Cali-
 gula per omnes scelerum & flagitiorum gradus versatò,
 is enim primus theatra & circos cruentosâ civium Ro-
 manorum ferragine conspersit, illorumq; oculis invisæ
 hujus crudelitatis exhibuit spectaculum, & sævitiam sui
 ingenii per hoc etiam ostendens *multos honesti ordinis ser-
 rã dissevit* teste *Svetonio c. 27. in Caligul.* Nec ab hac im-
 manitate sibi temperavit *Zerxes* Rex, qui susq; deq; ha-
 bitò promissò, quò se *Pythio* seni multorumq; liberorum
 Parenti obstrinxerat, quod ipsi esset potestas eligendi fi-
 lium, cui vellet indulgendam fore militiæ vacationem, natu
 nihilominus maximum, cujus vacationem petebat Pater,
serrã dissecari mediū jussit, referente *Herodoto in Polymnia l. 7.*
*c. 39. ἡς δὲ τούτῳ ὑπεκράνατο, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι περὶ τῆς τούτου
 πείσσειν, τῶν πῦθις παίδων ἐξευρότας τὸν πείσβυτον, μέσον
 ἀετμῆν.* Haud absimile *Valens* Imperator spectaculum
 dedit, qui cum *Procopio* certamine circa *Nicoliam* con-
 gressus infelicici Marte pugnavit fuga salutem quærere

CO-

coactus ; Procopius autem à proditoribus Comario & Agelone, injectis vinculis, in manus est traditus Valenti, qv̄i nihilominus in illos novò supplicii genere, jurejurandò impunitatis, qv̄ò illis obstrictus, spretò, animadvertit & τοῖς περίουσι ἀπυθῶς διελών ἀπέκλεισε, scribente Nicophoro H. E. l. 11. c. 4. Quid Thraces memorare pluribus juvat, qv̄orum Regis Diogiridis filia Numulizinthi crudelitatem, etsi minùs admirabilem gentis ipsius feritas, de qua *Virgilius*:

Heu fuge crudeles terras, fuge littus amarum.

Narrandam tamen rabies sævitia fecit, qvippe cui neq̄ vivos homines medios secare neq̄ Parentes liberorum vesci corporibus nefas fuit teste *Valerio Max. l. 9. c. 2.* Sileo Masium Barresam Ducem Regis Ferdinandi, de qvo *Pontanus l. 2. bell. Neapel.* Taceo similem Germanorum qv̄orundam inhumanitatem Mercatorum, qvos anno 1389. in Emporio Suetia Stockholmensi noctu Svecos adortos esse, magnâq̄ strage editâ, Principes in arce *Serris lignis* dilaniasse memoriae prodidit Magnus ille *Beyerlink p. 683. sub L.M.* Prætermitto lubens Saladinum Ægyptiorum Tyrannum, qvem templarios milites *ferris* secandos curasse discimus etiam è *Beyerlink. l. cit.* Transeat Judæorum in Africa rebellantium, Andrea qv̄odam Duce, furens crudelitas, cujus meminit ex *Dione Ziphilinus in Trajano*, & inter alia crudelitatis specimina, hoc recenset: πολλὰς δὲ καὶ μέγας δαπὸ κορυφῆς διέπεριον. Transeant deniq̄ alia ejusdem truculentia specimina, qvis enim in scenam produci posse crederet omnes illes, qvos hōc modò dilaniatos vidit universa Orientalis orbis plaga?

5. Non deniq̄ inusitatum nec incognitum fuisse ipsi

ipſi Judeæ & vicinis Judeæ locis hoc ſupplicii genus exemplum Ammonitarum, quos *ferris* ſuppoſuit *David* 2 *Sarv.* 12. v. 31. perſuaserit ſolum, ſuffragantibus *Polo* & *Gotiò* ad *Hebr.* 11. Miraremur autem forſan *Davidem* Regem laudatiſſimum ab hac immanitate ſibi non temperaſſe, ſed quid mirum? quippe quum hanc in Ammonitas hoſtes populi Dei inſenſiſſimos ipſiq; Deo valde in viſos exercuerit ſævitiã, in quos licuiſſe omne quicquid illi libuit juffu Dei nimium quàm notum eſt; Mirari igitur hoc tantò faciliùs nunc deſinimus, quantò plus in *Eſaia*, quod rimari oporteat, habemus.

SECTIO SECUNDA.

1. **D**elineavit primitivos Chriſtianiæ fidei ſectatores, nullis non vexatos afflictionibus, aptiſſimis utiq; coloribus *Paulus* *Hebr.* XI. v. 37. Ἐμπαισµῶν ἢ μαστιγῶν πείραν ἔλαβον, ἐπι δε δεσµῶν ἢ φυλακῆς, ἐλθροῦ θανάτου, ἐπιπειράθησαν ἐν φόβῳ μαχαίρας ἀπέθανον. En, Lector, paucis ab Apoſtolo primorum Chriſtianorum faciem noſti! Memoratam in hoc paſſionum catalogo *Serra Sectionem* referunt ad *Eſaiam* Patres & interpretes benè multi, forſan præbentes ſe nimis credulos Magiſtris Hebræorum, *Eſaiam* à *Manaſſe* *ferrâ* diſſectum *lignea* aſſerentibus; Quam ſententiam apud tot Patres tot jugiter ſeculorum decurſu receptam perpendens ſimulq; rationum contrariarum pondera librans, in quam propenderem ſententiam hæſitavi, ſine dubio ἐποχὴν aut ἀδιαφορίαν, niſi eã nulla eſſet, electurus, prævidens mearum non eſſe virium vaſtum illud mare ingredi, ut auſim me tantæ tantorum nominum autoritati opponere. Sed quum

B

va-

vacillet hac in parte fides historica, nec sufficiat dicere: ita
 sensit Hieronymus., ita Theophilactus, ita Epiphanius,
 ita alii, nisi addatur solidum ejusmodi assertionis argu-
 mentum, quò cum destituatur illorum traditio, idcirco
 habeat è recentiori Ecclesiæ ævo eam non paucos in dubi-
 um vocantes *Tostatum*, puta, *Abulensem in 4 l. Reg. c. 21. q.*
17. Calovium in Bibl. Ill. pref. ad Esai. S. Spanhemium in Introd.
ad H. E. U. T. p. 86 aliosq; possumus ab illis, salvâ illorum
 autoritate, in problemate utpote historico versati, dissen-
 tire; abest tamen, ut hanc sententiam nimis asseveranter
 urgendam putemus, ut potius facilitatem ejusdem tan-
 tum detegere nobis sit in animo. Nimirum traditioni &
 vagæ famæ nimium quantum tribuunt quandoq; Patres,
 quocirca periculosum non potest non esse pressè sequi
 Patrum vestigia tanquam certa & indubia, ubi secundum
 receptas traditiones magis quam Scripturæ ductum & ex
 veritate loquuntur. Traditio igitur hæc nec in Scriptura
 Sacra fundata, nec aliunde hausta quam è Lacunis Judai-
 cis & Thalmude Babylónico, teste *Calovio in l. cit.* suspectâ
 prorsus se reddit rancidis istis, quibus stipata est, fabellis,
 quas prolixiori cura opus non puto repellere; Quis enim
 in fidem tam insigniter esset facilis, ut assurgeret relati-
 onibus, quæ de *instrumento, causa & circumstantiis mortis*
Esaiæ circumferuntur; Instrumentum fingitur fuisse *ferra*
lignea, quâ *Prophetam* videntem sibi mortem imminere ab
 impio Rege & illis qui regiæ lenocinabantur infaniæ, fu-
 gaq; salutem quærere volentem, exceptum à prægnante
 cedro inq; ejus stipite conclusum dissecandum curasse Rex
 proditur. Judicent autem, qui judicio pollent, aliquam
 an hoc speciem veri præ se ferat, *secari posse ferris ligneis* (de
 erreis enim quis non credet,) truncum tam grandem, qui
 homi-

hominem integrum admittere posset, & cum fuerit certū atq; usitatum hoc supplicii genus, quis non videt esse *ἀποκρυφόν*, quod in arboris latens sinu & non extractus adq; illud carnicinæ genus distentus hanc subierit poenam? De *causis mortis* similis est ex eadē fabularum officina traditio, quod ideò in necē ejus conspiraverint Rex & Principes, quia acerbè illos increpare sustinuit, vocans eos principes Sodomæ & Gomorrhæ, vel ut honestam quādam speciem impietati suæ prætenderent, quòd de intuitu Dei sit gloriatus seq; Deum super Cherubim sedentē vidisse scripserit adversus protestationem Domini *Exod. 33. v. 20.* Quis autem fidem huic relationi temere derogaret? cū increpationes illæ & visionis istius testificatio multis ante annis factæ, quā ad regni fastigium evectus fuerit Manasses.

2. Nihil igitur ponderis apud me habet Hebræorum autoritas Magistrorum, quippe quibus non difficile fuit artificium fabellas affabre ad eò adornare, ut aliquam historiarū speciem repræsentent, plurimum autem Scripturæ silentium plusquam tacitum hujus sententiæ argumentum; nec dubium quin hoc ipsum *ἐπιχρῆν* tot eruditis loci Paulini interpretibus nihil hic determinare ausis imperaverit. Fingat verò *Justinus in Dialogo cum Tryphone* silentii causam, Judæorum sc. malitiam & perfidiam, quā surreptum opinatur & erasum esse è Sacro Codice testimonium de hacce *Esaiana* nece, ast ubinam hoc exstiterit indicasset; Certè in eo fallitur judicio Celeberrimi & de antiquitate Eccles. optimè meriti *Kortholti in Comment. ad Justin.* Etiam si enim certum sit jam ante Justinī ætatem variè depravatam fuisse *Ἰωv LXX* translationem, minimè tamen ex Judæorum destinata malitia id est profectum, & fanè quæ *Hieronymus in cap. 6. Esaiæ* ac *Augustinus l. 15. de Civ. D.*

13. adversus corruptionem Hebræi Codicis urgent argumenta, heic etiam militant. Ac notari potest esse inter ea, quæ ut Judaicæ depravationis exempla producit Justinus, de quibus constat, quòd in nulla Scriptura Canonica & Authentica locus illis fuerit, ut potius aliunde in Codices Græcos, quos ipse vidit, perperam irrepsisse talia censerì debeant, quàm Judæi hujus furti sunt accusandi.

3. Nec levi quidem brachio, quòd sciamus, patientis hòc modò *Esaiæ*, memoriam tangunt vel Princeps Historiographorum *Eusebius*, vel *Flavius Josephus*, qui in numerosissimo flagitiorum Manassis catalogo, quem pertexit l. 10. c. 4. hanc ejus in *Esaiam* crudelitatem omisit & ne verbo saltem indicavit.

4. Minus deinde commoda nimisq; contorta est expositio *Primasii* auctoris *Commentariorum in Epist. ad Hebr.* (quæ immeritò *Haimoni* tribuuntur, multa enim, teste *Cave in hist. litt.*, in commentaria sua ex *Primasianis* transtulit *Haimo*, unde nonnulli hallucinati *Haimoni* ea deberi censuerunt) quæ ita jacet: *Hic pluralis numerus pro singulari positus est; neminem enim legimus sanctorum sectum nisi Esaiam Prophetam, quem fecit secari ferrà lignèà Manasses.* Non enim potest tolerari hæc audacia, quâ asseritur præter *Esaiam* hoc *Serræ* supplicium subiisse neminem, quòd è loco citato *Paulino* ne ipse quidem *Oedipus* colligeret; Et quid opus confugere ad *Enallagen* numeri *Scripturæ* quidem non inusitatam, in præsentì tamen loco, quòd arbitror, minus necessariam, nihil enim vetat sed multa svadent de pluribus in citato loco *Apostolico* dictum esse, cum ignoret nemo nullum non tormenti genus ingeniosam *Tyrannorum* crudelitatem excogitalse & ex superiori sectione appareat raptatos etiam ad hoc *ferræ* supplitium fideles, quò-
rum

rum exempla hic congerere foret *Serram* per eandem lineam reciprocare.

5. Sed nondum hoc præcipuum est, minus omne quod assensum moratur, hætenus enim saltem *Serræ* Manassis non fuisse subjectum *Esaiam* demonstratum, nunc etiam ne subjici quidem potuisse probandum, ducto è silentio Manassis in inscriptione Prophetiæ *Esaiæ* argumentò; Quis enim credet illum hõc tam appositò locò superfluum mentione Regis, si tempora ejusdem in regali residentis folio attigisset? quippe quum non tacuerit reliquos Reges, sub quibus prophético fungebatur munere, ab extremo igitur imperii *Oziæ* tempore ad *Ezechiæ* ultima, quæ non excessit, protendit se ætas *Esaiæ*, deportatis jam X tribubus, quod tam certum est, quàm certò fidimus Celeberr. *Spanhemio* in *H. E. Ep. 6. p. 85. & Spondano ad Annal. Baron. p. 113.* qui ita loquitur: *Quod autem reliqua omnia, quæ à 39 capite usq; ad finem prophetiæ habentur, Esaias deinceps Ezechiæ vivente vaticinatus fuerit, inde colligi potest quòd in principio prophetiæ suæ nullum Regem ponit Ezechiæ posteriorem, sub quo ea prænuñciat se suspicari possumus.* Sed dixerit quis eorundem quidè fuisse Manassi *Esaiam*, sed tum temporis defuisse prophetare; suffecerit respondisse, supra fidem & verum esse videri, quod non prophetarit, quando major erat oblivio Dei, major religionis contemptus, morumq; corruptela major; vergentibus enim ad excidium rebus Israelitarum, excitavit Deus continuam Prophetarum seriem, qui non solum scriptis sed & ore rebellem populum flagitiorum arguerent & ruinæ admonerent imminentis.

6. Urgeri deniq; posset ab Apostolo omissa *Esaiæ* mentio, quorum enim id silentium nominis Prophetæ? Existimare saltem convenit illum, cum in antecedentibus speciali omnium fidelium recensu non abstinuerit, eorumq; & nomina & gesta graphicè & περιγραφήως descripserit, *Esaiæ* quoq; si qua fuisset controversa hæc ejus sectio, mentionem aliquam facturum fuisse, præsertim cum nec dubitaverit alibi memorare nomina, quorum aliàs in Sacro Codice silentium in propria sede historiæ, nomina sc. Magorum Ægyptiacorum Jannem & Jambrem à *Paulo* habemus 2 *Tim. 3, v. 8.* à *Mosè* omissa in historia Exodi. Ut brevitatis studio alias sicco prætermittam pede rationes, in quibus forsàn huic sententiæ plus

plus esset subsidii, sed quum allata assensum dudum extorque videntur, pedem hic figens hoc unum dicendum habeo, non aded improbable esse *Serrâ* dissectum esse *Esaiam*, probabilius tamen non esse dissectum.

Tantum.

COROLLARIA.

- I. **A** pud Autores probatæ fidei per duo priora secula vix patrocinium inveniet vox Pontificis & Sacerdotis.
- II. Perperam scripsit *R. S. Jarchius* in *X. Sam. 14. v. 25.* mel istud quod baculô suô degustavit *Jonathan*, Sylvam cum *Davide* & toto exercitu pertransiens, fuisse *Sacharum*, & dum *Drusus* in purgando *Jarchio* laborat, satis gravi errori se ipsum alligat.
- III. Consuetudo humandi mortuos etsi sit humanitatis plena, neutiquam tamen jus naturæ nih *κατὰ χριστιανικῶς* salvari potest.
- IV. *Ψυχὴ* sæpius ponitur apud Græcos pro cadavere, frustra negante *Bellarmino*, quocirca verba illa *Psal. 16. v. 10. ex versione Iōn LXX ἐκ κατέληψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἅδου* rectissimè à *Beza* redduntur: *Non relinques cadaver meum in inferno.*
- V. Errat *Beza* dum statuit Eunuchum *Æthiopæ* baptizatum esse à *Philippo* ad fluvium *Eleutherum*.
- VI. Non assentior *Casaubono* *Μεγάροαν* nomen unius *Furiarum* ex Hebræo *פּרַיָר* *Serra* derivanti.
- VII. Inscitiam suam produnt, qui credunt *Apellam* esse nomen appellativum & *Judæum* recutitum eâ voce significari quasi sine pelle.
- VIII. Ruinosum est fundamentum *Chiriomanticæ* in *Job. 27. v. 7. à Goclenio cap. 1. de Chiro, §. 15.* aliisq; nimis audacter ostentatum.
- IX. Pervetusta illa traditio de bove & Asino cunis *Christi* assistentibus malè à *Baronio* *Scripturæ Sacræ* testimoniis *ἀπεροδονύσις* probata est, inde à *Bocharto* jure explosa.

